

กนกกร คอนเล็ก 2552: ความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถาน
ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สัตววิทยา),
สาขาวิชาสัตววิทยา ภาควิชาสัตววิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วิรุทธิ์
เลาหะจินดา, Ph.D. 160 หน้า

การศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานดำเนินการ
ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลความหลาก
ชนิดของสัตว์เลื้อยคลาน ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิด และศึกษาสภาพนิเวศ
ของพื้นที่ รวมทั้งปัจจัยคุกคามที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์เลื้อยคลาน การศึกษาได้ดำเนินการทุกเดือนโดย
ออกสำรวจเดือนละ 3-4 วันและใช้วิธีการเดินค้นหาสัตว์โดยตรง ดำเนินการสำรวจทั้งในเวลากลางวันและ
กลางคืน รวมทั้งใช้ข้อมูลจากร่องรอยและหลักฐานของสัตว์ ตรวจสอบชนิด เพศ ขนาด จำนวนตัว ช่วงเวลาที่
พบ บันทึกสถานที่พบ และวิเคราะห์ค่าร้อยละการปรากฏ ดัชนีความหลากหลาย ดัชนีความสม่ำเสมอ ดัชนีความ
คล้ายคลึง ของชนิดสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่ง การศึกษาพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 53
ชนิด ใน 38 สกุล 12 วงศ์ และ 2 อันดับ แจกแจงเป็นจำนวนที่พบในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งดังนี้ วัดถ้ำ
นารายณ์หรือวัดเขาวง จำนวน 37 ชนิด วัดลับแล จำนวน 18 ชนิด วัดซำชะอม จำนวน 15 ชนิด วัดพุทไธสมาร
จำนวน 32 ชนิด และวัดถ้ำศรีวิไล จำนวน 25 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานที่พบจำนวนมากที่สุดคือ วงศ์งูพิษอ่อน
19 ชนิด รองลงมาเป็นวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกคือ 9 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น 3 ชนิด และ
การศึกษาได้พบตุ๊กแกเขาหินปูน (*Gekko* sp.) ที่คาดหมายว่าจะเป็นตุ๊กแกชนิดใหม่ของโลก การวิเคราะห์ค่า
ดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานพบว่าในพื้นที่วัดถ้ำศรีวิไลมีค่าดัชนีความหลากหลายมากที่สุด ส่วน
การวิเคราะห์พบว่าวัดลับแลมีค่าดัชนีความสม่ำเสมอมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความคล้ายคลึงของชนิด
สัตว์เลื้อยคลานที่มีค่ามากที่สุดคือพื้นที่วัดลับแลกับวัดซำชะอม โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 72.7 รองลงมา
เป็นวัดพุทไธสมารกับวัดถ้ำศรีวิไล โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 70.1 ส่วนศาสนสถานที่มีความคล้ายคลึงกัน
ของสัตว์เลื้อยคลานน้อยที่สุดคือ วัดลับแลกับวัดถ้ำนารายณ์ โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 47.2 และการศึกษา
พบว่าปัจจัยคุกคามที่อาจมีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์เลื้อยคลานได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่บริเวณถ้ำและ
ภายในถ้ำเพื่อพิธีกรรมทางศาสนาและเพื่อบันฑนาการ การจุดไฟเผาใบไม้แห้งและหญ้าแห้ง และการใช้ภูเขา
หินปูนเพื่อวัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรมเกินขอบเขต